

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi*

*Sümeyra BOYACI***
*Selmi DEMİRKOL****

Öz

Bu çalışmanın amacı Türkçe eğitimi alanında yapılmış olan doktora tezlerinin sayısal tespitini yapmak; tezleri konu, özet, başlık ve künyeleri yönünden değerlendirmek ve yapılan bu tespit ışığında tezlerin akademik alana katkılarının önemini ortaya koymaktır. Çalışma, tarama modelinde tasarlanmıştır ve betimsel bir özellik göstermektedir. Çalışma grubu Türkçe eğitimi ile ilgili anabilim ve bilim dallarında 1995'ten 2018'e kadar yazılan toplam 275 doktora tezinden oluşmaktadır. Verilere Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanı (<http://tez2.yok.gov.tr/>) ve üniversitelerin açık erişim sistemlerinden ulaşılmıştır. Bu aşamada tezler konularına göre sınıflandırılmış, kodlanmış, elde edilen veriler sayısal değerlere dönüştürülmüş, analiz edilmiş ve raporlaştırılmıştır. İzlenen bu aşamalardan dolayı içerik analizi yöntemine başvurulmuştur. Veriler betimsel analiz türlerinden frekans ve yüzde kullanılarak tablo ve grafiklerle görselleştirilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre Türkçe eğitimi alanındaki doktora tezlerinin en çok Gazi Üniversitesi (%28) ve Atatürk Üniversitesinde (%19) yapıldığı; konu olarak en çok temel dil becerileri (%44), en az noktalama işaretleri (%0,4) alanlarında çalışıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, doktora tezi, özet, konu, başlık

An Examination of Doctoral Dissertations in the Field of Teaching Turkish

Abstract

The purpose of this study was to determine the number of the dissertations completed in the field of teaching Turkish, classify the dissertations in terms of their subjects, abstracts, and titles and assess the contribution of those dissertations to the field academically in the light of the survey conducted. The study was designed as a survey and it is descriptive in nature. The corpus consisted of 275 dissertations completed in the departments of teaching Turkish and related fields from 1995 to 2018. The data were obtained through the Higher Education Council (YÖK) National Thesis Center database (<http://tez2.yok.gov.tr/>) and the open access systems of universities. The dissertations were then classified and coded; the obtained data were quantified, analyzed, and reported. Content analysis method was used to carry out the steps outlined. The data were tabulated, using the frequency and percentage descriptive analysis techniques in tables and graphics. Based on the results, it was seen that the majority of the dissertations were completed at Gazi University (28%) and Atatürk University (19%) and that in terms of subjects, language skills were investigated mostly (44%) and that the least investigated subject was punctuation (0.4%).

Keywords: Teaching Turkish, doctoral dissertation, abstract, subject, title

* 2017'de sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş ve düzenlenerek akademik yayına dönüştürülmüş hâlidir.

** Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara. e-posta: sume.ycr@gmail.com

*** Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara. e-posta: demirkolselmi@gmail.com

Giriş

Üniversiteler, toplumsal gelişmenin ve eğitilmiş insan gücünün yetiştirilmesinde en önemli unsurlardan biridir. Üniversite, “kamu yararı için bilgi üreten ve ürettiği bilgiyi yayan özerk bir öğretim ve araştırma kurumu”dur (Karadağ, 2009, s. 76). Bu bakımdan üniversitelerin en temel işlevinin bilgi üretme amacıyla bilimsel araştırma faaliyetleri gerçekleştirmek olduğu söylenebilir.

Değişim ve gelişimden en çok etkilenen alanlardan olan eğitimdeki çalışmalarını takip etmek, yenilikleri hayata geçirmek açısından önem taşımaktadır. Çünkü eğitim alanındaki bilimsel araştırma sonuçları, eğitim- öğretim alanındaki bütün süreçleri etkilemektedir.

Bilimsel araştırmalarda akademik çalışmalar ve özellikle de doktora tezleri her zaman ilk sırada yer almıştır. Eğitim sisteminin sağlam temeller üzerinde yürütülmesinde bu araştırmaların katkısı çoktur. Akademik hayat, hangi aşamada olursa olsun, doktora çalışması ve tezi esas alınarak ilerler. Bu bakımdan doktora tezi, akademik hayatın en önemli aşamasıdır. Öyle ki bir branşta uzmanlaşma ve dolayısıyla branşlaşma doktora teziyle doğrudan ilgilidir. Bu yüzden özellikle batı ülkelerinde unvanların en sık kullanılanı doktora’dır.

Araştırmacılar bilimsel çalışmalarını hazırlarken işe önce alanda yapılmış araştırmaları tarayarak başlar. Bilimsel çalışmaların tarandığı en bilindik veri tabanlarından biri, şüphesiz YÖK bünyesinde oluşturulan Ulusal Tez Merkezidir. Tarama aşamasında başlıklar, araştırmacının ilk olarak karşılaştığı ve dikkat ettiği yerdir. Bu sebeple “başlık, ana fikrin az ve öz olarak ifade edilmişidir ve üzerinde araştırma yapılan değişkenleri, kuramsal makaleleri ve bunlar arasındaki ilişkiyi göstermelidir” (APA, 2009, s. 34). Araştırmayla ilgili genel bilgi veren ikinci önemli bölüm ise özetlerdir. Bu bölüm okuyucunun bilimsel yazının içeriğini hızla gözden geçirmesine olanak sağlar. Bu sebeple özetlerin, araştırmacının yöntemi ile ilgili bilgilere (araştırma deseni, çalışma grubu/ evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri) ve araştırma sonucunda elde edilen verilerden en belirgin olanlarına yer vermesi gerekir (APA, 2009, s. 36- 37).

Bir alanla ilgili yapılmış bilimsel araştırmaların analiz edilmesi o konunun derinliği ve yaygınlığı hakkında bilgiler vererek incelenen alanın genel görünümünü ortaya çıkarır. Arık ve Türkmen Türkiye’de yapılan araştırmaların genel karakterine yönelik yeterli veri bulunmadığını ifade etmiştir (2009, s. 2). Çalışmaların ağırlıklı olarak hangi alanlarda ve üniversitelerde yapıldığı, hangi yöntemlerin tercih edildiği, bilimsel standartlara ne ölçüde uyduğu gibi konular araştırmaların genel karakterini ortaya koymak bakımından önemlidir. Her alanda olduğu gibi eğitimde de ortaya çıkan yenilikler ancak dil ile uygulanabilir. Ülkemizde dil eğitimi konusunda ele alınması gereken ilk alan, anadili olması açısından Türkçe eğitimidir.

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi

Çalışmada doktora tezlerinin akademik yeterliliklerinden çok genel durumun ortaya konması, gelecek çalışmaların yönünü çizme, onların bu ürünlerden yola çıkarak daha etkili ve kalıcı çalışmaları oluşturmalarında zemin hazırlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca Türkçe eğitimi alanındaki doktora tezlerinin çeşitli yönlerden incelenmesi ile Türkçe eğitimi alanında araştırma yapacak akademisyenlere, öğrencilere ve araştırma politikası belirleme aşamasında üniversitelere katkı sağlanacaktır.

“Türkçe eğitimi doktora tezleri”, “Türkçe eğitimi doktora tezi incelemesi” ve “Türkçe eğitiminde yapılan doktora çalışmaları” anahtar kelimeleri ile YÖK Ulusal Tez Merkezi, YÖK Akademik ve Dergipark veri tabanlarında yapılan araştırma sonucunda bu alanda yedi çalışma tespit edilmiştir.

Doktora tezinde Kan (2014), Türkçe eğitimi alanında 2006- 2011 yılları arasında yapılan toplam 339 yüksek lisans tezinden uygulamalı/ betimsel nitelik taşıyan 34’ünü Giriş, Yöntem, Bulgular, Tartışma, Sonuç bölümlerine ilişkin sözbilimsel hareket ve adımların dilsel görünümünü, sıklıklarını ve sıralamalarını betimlemiştir. Araştırma sonuçlarına göre Yöntem bölümüne ilişkin olarak, araştırma modeli hakkında bilgi verme; evren ve örnekleme/ çalışma grubunu, veri toplama işlemlerini ve veri çözümlemeyi betimlemenin alışlagelmiş hareketler olarak yer aldığı; veri toplama araçlarını betimleme ve bölümün yapısını belirtmenin ise seçimlik hareketler olarak yer aldığı tespit edilmiştir.

Diğer çalışmalara “Bulgular ve Tartışma” bölümünde yer yer değinilmiştir. Söz konusu akademik yazıların genellikle makale boyutunda kaldığı [biri doktora tezi (Kan, 2014)], yüksek lisans ve doktora tezlerinin birlikte değerlendirildiği tespit edilmiştir. Yalnızca ve tüm doktora tezlerinin bir arada ele alındığı bir araştırmaya ise ilgili veri tabanlarında rastlanmamıştır.

Bu çalışmanın amacı; Türkçe eğitimi alanında 1995’ten günümüze kadar yapılmış olan doktora tezlerinin sayısal tespitini yapmak; tezleri konu, özet, başlık ve künyeleri yönünden değerlendirmek ve bunların ışığında yapılabilecek hata ve eksiklerin önüne geçilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktır. Araştırma amacına bağlı kalarak genel hâliyle aşağıdaki soruların cevapları aranmaya çalışılmıştır:

1. Doktora tezlerinin künyelerine ilişkin bilgiler nasıldır?
2. Doktora tezlerinin özet içeriği nasıldır?
3. Doktora tezlerinin başlıkları nasıldır?
4. Doktora tezlerinde çalışılan alanların/ konuların dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma tarama modelinde tasarlanmıştır ve betimsel bir özellik göstermektedir. Tarama modelleri, geçmişte veya sürmekte olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaç edinen yaklaşımlar olarak tanımlanır (Karasar, 2012).

Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışma “Türkçe”, “Türkçe Öğretmenliği”, “Türkçe Eğitimi”, “Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi”, “Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi” anabilim dalları ile “Türkçe Eğitimi”, “Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi” ve “Türkçe Öğretmenliği” bilim dallarında 1995’ten 2018’e kadar yazılan ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı ile üniversitelerin açık erişim sistemlerinde yer alan 275 doktora tezi ile sınırlandırılmıştır (<http://tez2.yok.gov.tr>, Erişim tarihi: 20.03.2018).

İfade edilen başlıklar dışında kalan Sınıf Öğretmenliği, Dilbilim, Halkbilimi, Türk Dili ve Edebiyatı, Eğitim Bilimleri gibi alanlarda da Türkçe eğitimi ile ilgili akademik çalışmalar yapılmakla birlikte bu araştırma taranan alanlarla sınırlı tutulmuştur. 2006 öncesinde yapılan tezlerin YÖK sistemine eklenmesi zorunlu olmadığı için bunlarla ilgili ek araştırma üniversitelerin açık erişim sayfalarında yapılmıştır.

YÖK Ulusal Tez Merkezinden tez künyelerine erişim tarihi 2018 Mart’tır. Araştırmada doktora tezi künye bilgileri ile YÖK Ulusal Tez Merkezinde bulunan özetler üzerinde durulmuştur. İncelenen tezlerin başlık ve özetlerinde American Psychological Association (APA) yazım kılavuzu (2009) ile çeşitli enstitülerin tez yazım kılavuzları esas alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Verilere doğrudan YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı (<http://tez2.yok.gov.tr/>) ve üniversitelerin açık erişim sistemleri aracılığıyla ulaşılmıştır. Veriler bilgisayar ortamında (Excel 2016) listelenmiş ve doktora tezleri aşağıdaki başlıklara göre sınıflandırılmıştır:

1. Tez Adı	9. Amaç
2. Yıl	10. Desen/ Model
3. Teze Ulaşım İzni	11. Veri Toplama
4. Anahtar Kelimeler	12. Veri Analizi
5. Üniversite	13. Çalışma Grubu/ Evren- Örneklem
6. Enstitü	14. Sonuçlar
7. Danışman Unvanı	15. Çalışılan Alan/ Konu
8. Araştırma Türü	16. Özet

Çalışılan alanlara/ konulara göre oluşturulan sınıflamada yalnızca tez başlıklarından yola çıkılmıştır. Birden fazla konuyla ilgili olan tezler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmış,

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi

kodlamalar karşılaştırılmış ve kodlar üzerinde uzlaşma gerçekleştirilerek güvenilirlik sağlanmıştır. Tez künyesi başlık, üniversite, enstitü, danışman unvanı bilgileri bakımından incelenmiştir. YÖK Ulusal Tez Merkezinde yer alan özetler üzerinde ise araştırma türü, amaç, araştırma deseni/ modeli, evren-örneklem veya çalışma grubu, veri toplama, veri analizi ve sonuçlarla ilgili bilgiler irdelenmiştir. Özet bilgilerinde yalnızca tez yazarlarının beyanları dikkate alınmıştır. Yazarların beyanları ile tezde kullandıkları yöntem karşılaştırılmamıştır. Tez özetinde açıkça ismi verilmeyen bilgiler, tez erişim izni olanlarda içeriğe bakılarak erişim izni olmayanlarda ise özetten çıkarım yapılarak oluşturulmuştur.

Araştırmanın kapsamını oluşturan yayınların belirli konulara göre kategorilendirilmesi, kodlanması, verilerin sayısallaştırması, analizi ve raporlaştırılması sürecinde izlenen aşamalardan dolayı verilerin toplanması sürecinde içerik analizine başvurulmuştur (Büyüköztürk, Kılıç, Ebru, Özcan, Karadeniz, Demirel; 2011).

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemlerinden sıklık ve yüzde kullanılmış, elde edilen bulgular tablo ve şekillerle görselleştirilerek yorumlanmıştır.

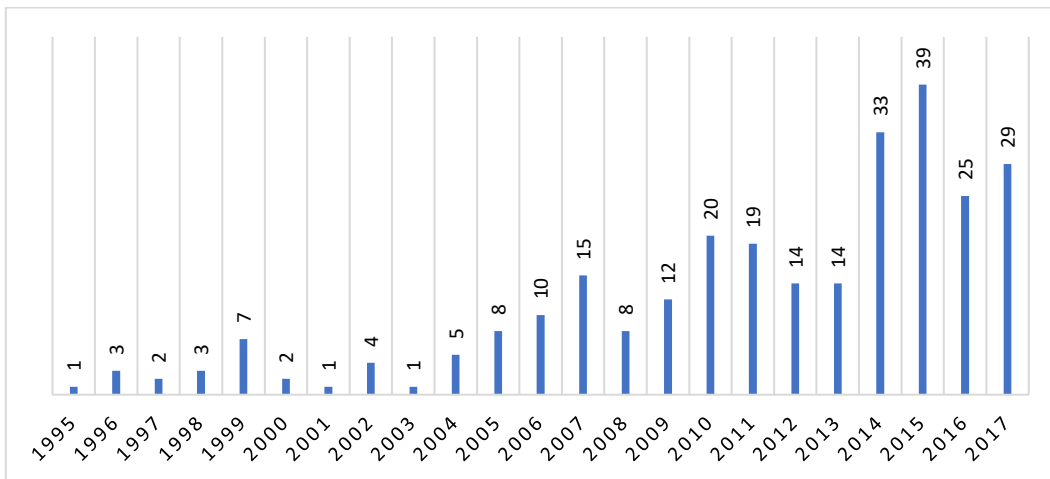
Bulgular ve Tartışma

Bu bölüm araştırma sorularına bağlı olarak başlıklandırılmıştır.

Doktora Tezlerinin Künye Bilgilerine İlişkin Bulgular

Bu başlıkta Türkçe eğitimi doktora tezlerinin ait olduğu yıl, üniversite, enstitü ve danışman unvanları ile ilgili bulgular yer almaktadır:

Yıllara İlişkin Bulgular

Şekil 1. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 1'e göre Türkçe eğitimi alanında doktora tezlerinin ilerleyen süreçte genel olarak arttığı gözlenmiştir. En çok doktora tezinin 39 teze 2015'te (%14), en az ise 2001 (%0,4), 2003 (%0,4) ve 1995 (%0,4) yıllarında hazırlandığı görülmektedir. Sayısal olarak ilk kayda değer artışın 2006- 2007, en çok artışın da 2013- 2014 (%235) yıllarında ortaya çıktığı görülmüştür. Bu durum Türkçe Eğitimi alanında doktora eğitimi veren üniversitelerin sayısının artması ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 1'de 2016 ve 2017 yıllarına ait tez sayısının 2015'e göre az olduğu görülmektedir. Bunun sebebinin 2016 ve 2017 yılına ait tezlerin YÖK sistemine kayıt işleminin henüz sonlanmamış olduğu düşünülmektedir. Araştırma süresince 2016 ve 2017'ye ait doktora tezlerinin YÖK sistemine eklenmeye devam ettiği gözlemlenmiştir. Buradan yola çıkarak zaman içerisinde hem 2016 hem de 2017'ye ait tez sayısında artış gözleneceği söylenebilir.

Üniversitelere İlişkin Bulgular

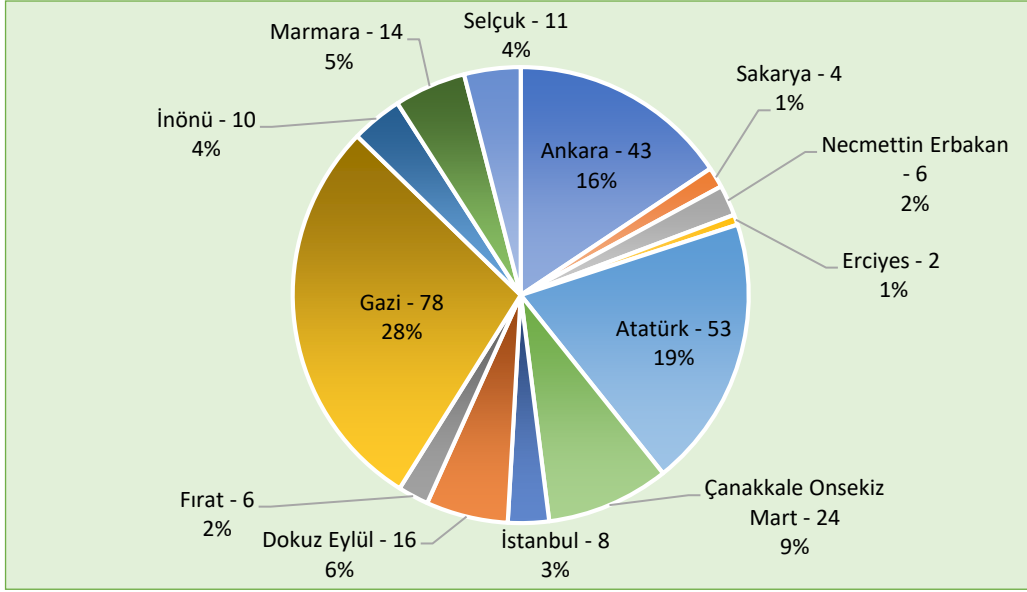
Yapılan araştırmada Türkçe eğitimi doktora tezlerinin 13 üniversitede hazırlandığı tespit edilmiştir. Bu üniversitelere ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 1. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Sıra	Üniversiteler	Sıklık (s)	Yüzde (%)
1	Gazi Üniversitesi	78	28,36
2	Atatürk Üniversitesi	53	19,27
3	Ankara Üniversitesi	43	15,64
4	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	24	8,73
5	Dokuz Eylül Üniversitesi	16	5,82
6	Marmara Üniversitesi	14	5,09
7	Selçuk Üniversitesi	11	4,0
8	İnönü Üniversitesi	10	3,64
9	İstanbul Üniversitesi	8	2,91
10	Fırat Üniversitesi	6	2,18
11	Necmettin Erbakan Üniversitesi	6	2,18
12	Sakarya Üniversitesi	4	1,45
13	Erciyes Üniversitesi	2	0,73
Toplam		275	100,00

Tablo 1 ve Şekil 2'ye göre doktora tezlerinin sırasıyla en çok 78 teze Gazi Üniversitesi (%28), 53 teze Atatürk Üniversitesi (%19) ve 43 teze Ankara Üniversitesi (%15); en az 2 teze Erciyes Üniversitesi (%0,7) ve 4 teze Sakarya Üniversitesi (%1,4) bünyesinde yapıldığı görülmektedir. Bu dağılım farklılığında üniversitelerin doktora eğitimine başladıkları tarih ve bölümdeki doktora tez danışmanlığı yapan akademisyen sayısının etkili olduğu düşünülmektedir.

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi

Şekil 2. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

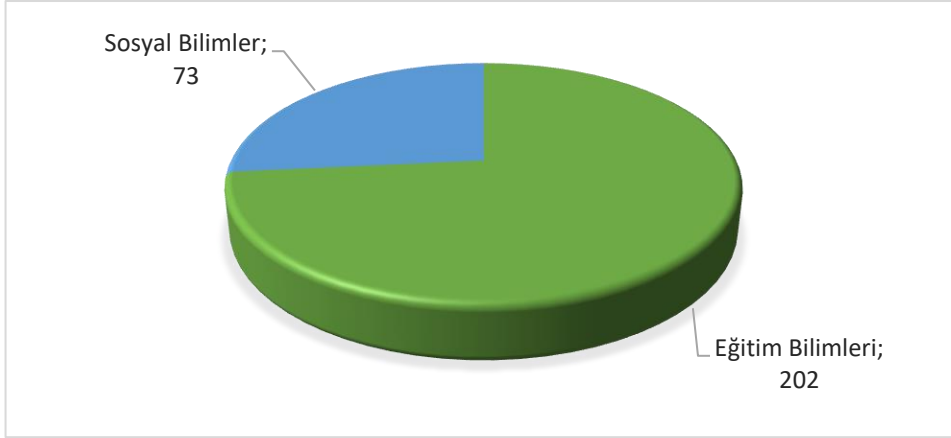
Coşkun, Özçakmak ve Balcı'nın (2012), 1981- 2010 yılları arasında 1317 yüksek lisans ve 247 doktora tezi olmak üzere toplam 1564 lisansüstü çalışmayı incelediği araştırmada da Türkçe eğitimi alanında en çok tez hazırlanan üniversitenin Gazi (%17) ve Ankara (%11) üniversiteleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Enstitülere İlişkin Bulgular

Türkçe eğitimi doktora tezleri sosyal bilimler ve eğitim bilimleri olmak üzere iki enstitü bünyesinde yapılmaktadır. Elde edilen verilere göre Türkçe eğitimi alanı doktora tezleri, ilk tezin verildiği 1995'ten 2002'ye kadar sosyal bilimler enstitülerinde hazırlanmıştır. YÖK'ün 1997'deki kararıyla sosyal bilimler ve fen dilimlerinden ayrı bir uzmanlık alanı olması sebebiyle eğitim bilimleri enstitüleri bağımsız olarak kurulmuştur. Bu tarihten sonra Türkçe eğitimi ile ilgili anabilim dalları bu enstitülere bağlanmıştır.

Eğitim bilimleri enstitülerinde Türkçe eğitimi alanında yapılan ilk doktora tezi 2002 yılında karşımıza çıkmaktadır. 2002 ve sonrasında da çoğu üniversitede eğitim bilimleri enstitüsü bünyesinde yapılmıştır. Günümüzde yalnızca Ankara Üniversitesinde Türkçe eğitimi doktora tezlerinin her iki enstitünün çalışma disipliniyle yapıldığı anlaşılmaktadır. 2015'te tamamlanan iki doktora tezi buna örnek gösterilebilir: Çetin'in "Yabancı Dil Olarak Türkçe Alanında Öğretmen Eğitimi Ve Dil Hakkında Bilgi" başlıklı doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Ünsal Batum'un "Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Öğrencilerin Okumaya Güdülenmesine Etkisi" başlıklı tezi ise Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde hazırlanmıştır.

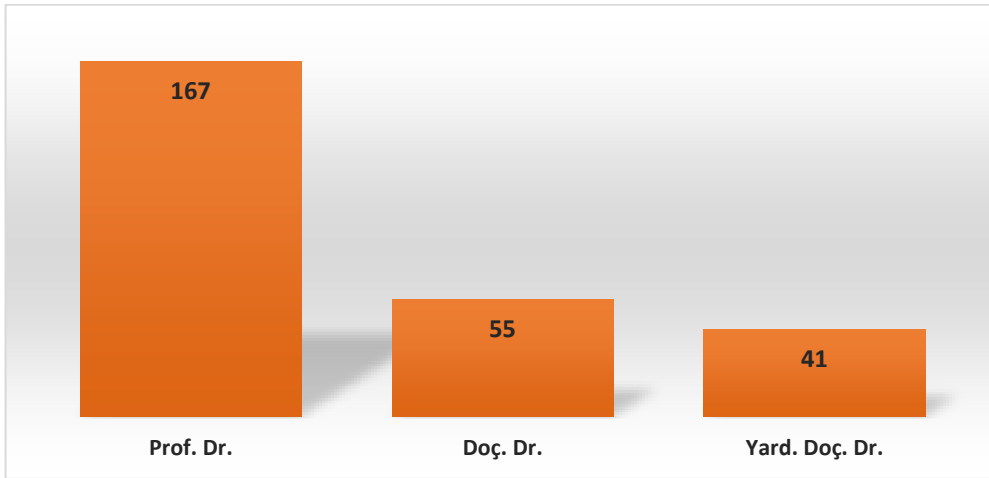
Şekil 3'e göre Türkçe eğitimi ile ilgili alanlarda hazırlanan 275 doktora tezinin en çok (%73) eğitim bilimleri enstitülerinde yapıldığı görülmektedir.

Şekil 3. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Enstitülere Göre Sayısal Dağılımı

Danışman unvanlarına ilişkin bulgular

275 doktora tezinin 12'si iki danışmanla yürütülmüştür. Tek danışmanlı 263 tezde 89 farklı danışman tespit edilmiştir. Şekil 4'e göre 263 doktor tezinin 167'si (%63,5) "Profesör Doktor", 55'i (%20,9) "Doçent Doktor", 41'i (%15,5) ise "Yardımcı Doçent Doktor" unvanına sahip danışmanlarca yürütülmüştür.

Şekil 4 Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Danışman Unvanlarına Göre Sayısal Dağılımı

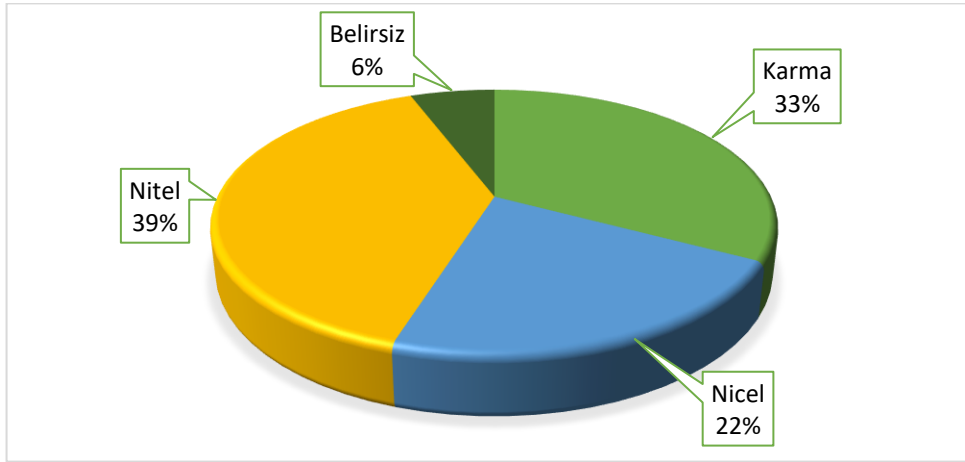
Elde edilen bulgulara göre Türkçe eğitimi alanında doktora tezi yazarlarından 14'ü ilerleyen yıllarda doktora tez danışmanı olmuştur.

Doktora Tezlerinin Özetine İlişkin Bulgular

Bu bölümde Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin türü; tez özetinde amaç, desen/ model, evren örneklem/ çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ile sonuçlara yer verme durumları; özette verilen anahtar kelime sayısı ve özette kullanılan kelime sayılarına ilişkin bulgular yer almaktadır:

Araştırma Türüne İlişkin Bulgular

Araştırma türü, araştırma bakış açısına göre sınıflandırılmıştır. Bu aşamada araştırma türüne ilişkin analizde tez yazarlarının beyanları dikkate alınmıştır. Ulusal Tez Merkezinde yer alan özetle araştırma türüne ilişkin bilgi varsa olduğu gibi aktarılmış, yoksa tez erişim izni olanlarda “Yöntem” bölümünde bakılmış, erişim izni olmayanlarda ise özetle verilen desen/ model bilgisinden yola çıkılarak araştırma türü belirlenmiştir.

Şekil 5. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Araştırma Türüne Göre Dağılımı

Şekil 5'e göre 275 doktora tezi en çok (%39) nitel özellik göstermektedir. Nitel ve nicel araştırma yöntem ve tekniklerinin bir arada kullanıldığı karma özellik gösteren çalışmaların sayısı da (90, %32) oldukça yüksektir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013), Türkiye'de SSCI ve ULAKBİM Sosyal Bilimler veri tabanları tarafından dizinlenen dergilerdeki Türkçe eğitimi alanıyla ilgili 2000- 2011 yılları arasında yayımlanan toplam 558 makaleyi incelemiştir. 558 çalışmanın yarısının nicel, %36'sının ise nitel özellik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamında incelenen akademik çalışmalardaki farklılık, sonuçlarda da kendisini göstermiştir.

Şekil 5'e göre toplam tez sayısının %6'sını oluşturan kısım “belirsiz” olarak ifade edilmiştir. Bunun sebebi YÖK tez tarama sisteminde özet bilgisinin boş bırakılması, bulunan özetle yeterli bilgiye yer verilmeme ve/ veya tez erişim izni olmamasıdır.

Özet İçeriğine İlişkin Bulgular

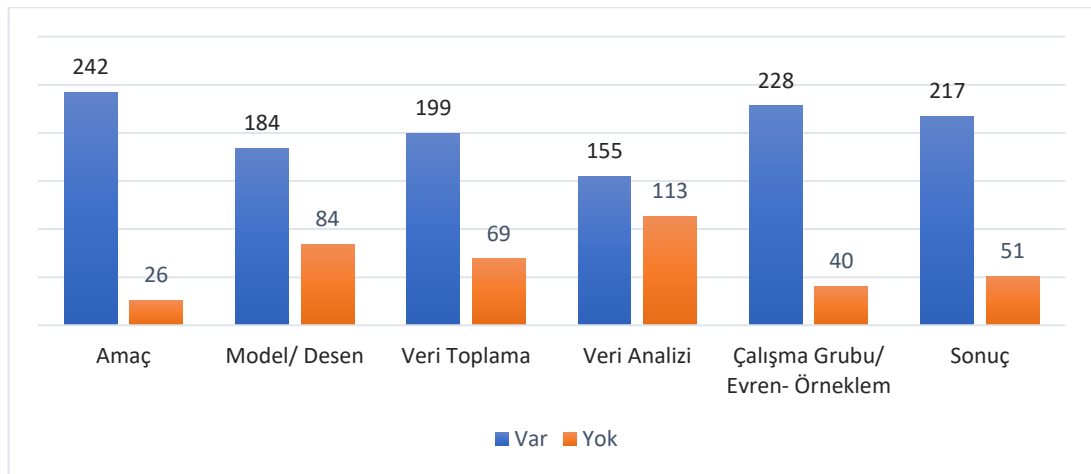
Tez yazım kılavuzlarına göre “Öz” veya “Özet” olarak adlandırılan tez bölümünde araştırma kısaca tanıtılır; araştırmanın amacı, kapsamı, araştırmada kullanılan yöntem ve teknikler ile elde edilen sonuçlara kısaca yer verilir (Gazi, 2016, s. 12; Gazi, 2017, s. 12- 13; Komisyon, 2013, s. 8; Gündoğdu, 2014, s. 42). Özet içeriğine ilişkin veriler analiz edilirken Ulusal Tez Merkezinde özeti bulunmayan tezler inceleme dışı tutulmuş ve 268 tez özeti değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Özet İçeriklerine İlişkin Dağılım

	Model/ Desen		Amaç		Sonuç	
	s	%	s	%	s	%
Var	184	68,66	242	90,3	217	80,97
Yok	84	31,34	26	9,7	51	19,03
	Veri Toplama		Veri Analizi		Çalışma Grubu/ Evren- Örneklem	
	s	%	s	%	s	%
Var	199	74,25	155	57,84	228	85,07
Yok	69	25,75	113	42,16	40	14,93

Tablo 2 ve Şekil 6'da ortaya konan bulgulara göre Ulusal Tez Merkezindeki tez özetlerinin 184'ünde araştırma modeli/ desen bilgisine yer verilmiş, 84'ünde ise bu bilgiye yer verilmemiştir. Tez amacına yer veren özetlerin sayısının 242, amaca yer vermeyenlerin ise 26 olduğu anlaşılmıştır. Veri toplama araçları veya yolları ile ilgili olarak 199 özetinde bu bilgiye değinilmiş, 69'unda ise değinilmemiştir. 268 tez özetinin 155'inde veri analizi bilgisinin bulunduğu, 113'ünde ise bulunmadığı görülmüştür. Çalışma grubu/ evren- örneklem bilgisine 228 özetinde ulaşılmış, 40'ında bu bilgiye ulaşılamamıştır. 217 özetinde tez sonuçları dair bilgilerin bulunduğu, 51'inde ise tez sonuçlarına hiç yer verilmediği ortaya çıkmıştır.

Özet içeriğine ilişkin en çok amaca (%90) yer verilirken en az veri analizi bilgisine (%58) yer verilmiştir. Bu bilgilerden yola çıkarak YÖK sistemine yüklenen özetlerde genel olarak tez özetlerinde bulunması istenen başlıklara yer verildiği anlaşılmıştır. Sevim ve Özdemir Erem (2012) Türkçe eğitimi anabilim dallarında yazılan 128 yüksek lisans tezini incelediği çalışmada da benzer şekilde tez özetlerinin amaçları dışında (yöntem/ araştırma modeli, çalışma grubu/ örneklem, verilerin toplanması ve analizi, sonuçlar) yetersiz oldukları ortaya çıkmıştır.

Şekil 6. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Özet İçeriklerine İlişkin Dağılım

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi

Şekil 6'da yer verilen başlıkların hepsine YÖK özetinde yer veren tez sayısı 119'dur. Bu sayı özeti bulunan 268 tezin yarısından daha azdır. Özetle incelenen başlıkların hiçbirine yer vermeyen tez sayısı ise 12'dir. Söz konusu olan 12 tez tarihsel olarak belirli bir dönemi göstermemekte ve bunların özetinde kullanılan kelime sayısı herhangi bir ayırım oluşturmamaktadır. Söz gelimi, yöntemle ilgili incelenen hiçbir başlığa dair bilgi vermeyen tez 1998'de de 2017'de de vardır; özetinde toplam 14 kelime kullanılan da 681 kelime kullanılan da vardır.

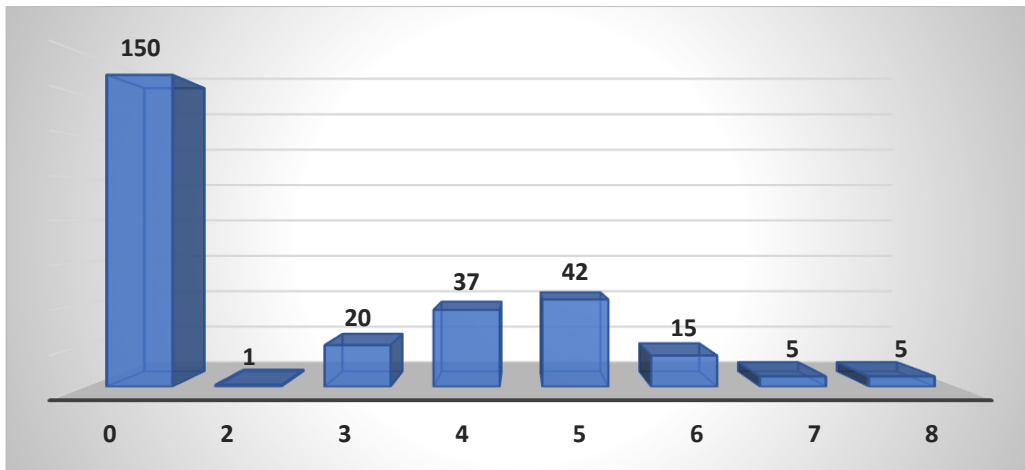
Anahtar Kelimelere İlişkin Bulgular

Anahtar kelimeler bir çalışmanın içeriğine dair bilgi vermesi ve ilgililer tarafından bulunmasında oldukça önemlidir. Her çalışmanın hem içeriğini yansıtan hem de alanda bulunabilirliğini sağlayan iki tür anahtar kelimeye sahip olması beklenir.

Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerine ilişkin Ulusal Tez Merkezindeki özetlerin 150'sinde anahtar kelimelere yer verilmemiştir. Bu sayı toplam tez sayısının (275) yarısından fazladır. Tablo 3'e göre tez özetlerinde en az 2, en fazla 8 anahtar kelime kullanıldığı görülmektedir. Genel kabul olan ortalama anahtar kelime sayısının 3- 6 olduğu düşünüldüğünde (APA, 2009) 114 tezin bu ölçüte uygun olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerine İlişkin YÖK Ulusal Tez Merkezindeki Özetlerde Anahtar Kelimelerin Dağılımı

Anahtar Kelime Sayısı	0	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
s	150	1	20	37	42	15	5	5	275
%	54,55	0,36	7,27	13,45	15,27	5,45	1,82	1,82	100,0

Şekil 7 Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerine İlişkin YÖK Ulusal Tez Merkezindeki Özetlerde Anahtar Kelimelerin Dağılımı

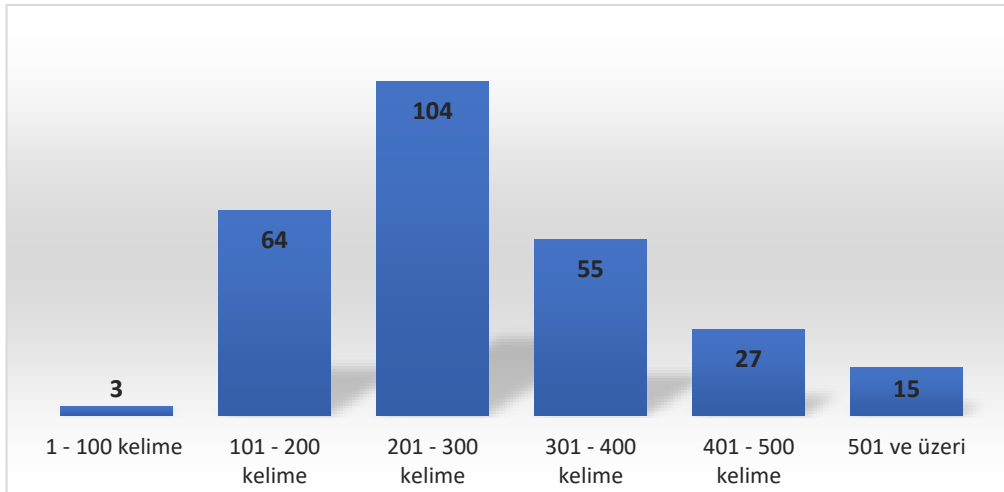
Tablo 3 ve Şekil 7'ye göre anahtar kelime kullanımında en çok 5 kelime (42, %15,2) tercih edilmiştir. Tarama anahtar kelimeleri niteliğinde 19 kez "Türkçe Eğitimi", 25 kez "Türkçe Öğretimi", 1

kez “Türkçe Eğitimi ve Öğretimi” kullanılmıştır. Anahtar kelimelerin sıralamasında belirli bir ölçüt belirlenememiştir. Kimi tez özetlerinde tarama anahtar kelimeleri ilk sırada kimilerinde ise diğer anahtar kelimelerden sonra kullanıldığı tespit edilmiştir. Anahtar kelime sayısı ile başlıkta kullanılan kelime sayısı arasında herhangi bir ilişki de tespit edilememiştir.

Özette Kullanılan Kelime Sayısına İlişkin Bulgular

Ulusal Tez Merkezine tez yüklerken özet bölümünde herhangi bir alt veya üst kelime sınırlamasının olmadığı görülmüştür. Tez yazım kılavuzlarında ise yazarlara, özette kaç kelime kullanacakları bilgisine ilişkin farklı yönlendirmelerin olduğu belirlenmiştir: “200- 250 sözcük arasında olmalıdır” (Komisyon, 2013, s. 8); “Öz’ün iki sayfayı geçmemesi önerilmektedir” (Gazi, 2016, s. 12).

Türkçe eğitimi alanında hazırlanan toplam 275 doktora tezinin 7’sinin (%2,5) YÖK sisteminde özeti bulunmamaktadır. Şekil 8’e göre özeti bulunan 268 doktora tezinin 104’ünde (%38) 201- 300 arasında kelime kullanılmıştır. Araştırma bulguları, yazarların özetlerini kimi tez yazım kılavuzlarında belirtilen aralığa uygun olarak yapılandıklarını ortaya çıkarmıştır. Elde edilen sonuçlara göre en az kelime kullanılarak oluşturulan özet 14, en çok kelime kullanılarak oluşturulan özet ise toplam 685 kelimedir. Aradaki büyük farkın YÖK tarafından yazarların yönlendirmemesi olduğu düşünülmektedir.

Şekil 8 Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerine İlişkin YÖK Ulusal Tez Merkezindeki Özetlerde Kullanılan Kelime Sayısına İlişkin Dağılım

YÖK Ulusal Tez Merkezinde yer alan özetlerin içeriği incelendiğinde kimi yazarların çalışmayı özetlediği, kimilerininse araştırma raporunun bölümlerine ilişkin bilgiler verdiği tespit edilmiştir. Bu konuda da YÖK’ün yazarlara herhangi bir yönlendirmesi bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

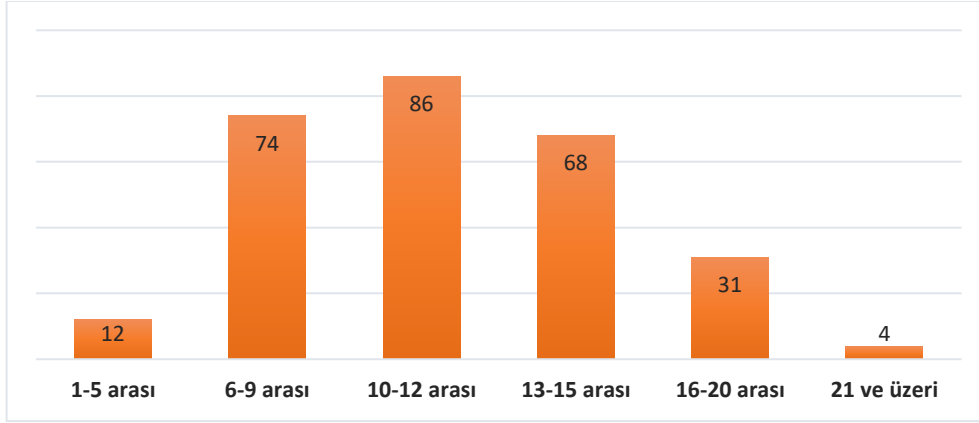
Doktora Tezlerinin Başlıklarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin başlıklarında kullanılan kelime sayıları ve doktora tezlerinin çalışma alanlarına ilişkin bulgular yer almaktadır:

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi

Başlıkta Kullanılan Kelime Sayısına İlişkin Bulgular

Başlık, bir araştırmacının okuyucunun karşısına ilk çıkan unsurdur. En uygun başlığın ortalama uzunluğu 10- 12 kelimedir (APA, 2009). Şekil 9'a göre Türkçe eğitimi doktora tezlerinde büyük çoğunlukta (%31) bu standartlara uygun olarak 10- 12 kelimelik başlıklar oluşturulmuştur.

Şekil 9. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinin Başlıklarında Kullanılan Kelime Sayısı Dağılımı

Araştırmada elde edilen bulgulara göre en az 3 [Hisar Şiirinde Çocuk (Ceran, 2007)], en fazla 23 [Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinliklerin Anlama Becerileri İle Dil Bilgisine Yönelik Başarıya, Kalıcılığa ve Türkçeye Yönelik Tutuma Etkisi (Şengül, 2016)] kelimedenden oluşan başlıkların olduğu tespit edilmiştir.

Doktora Tezlerinde Çalışılan Alanlara/ Konulara İlişkin Bulgular

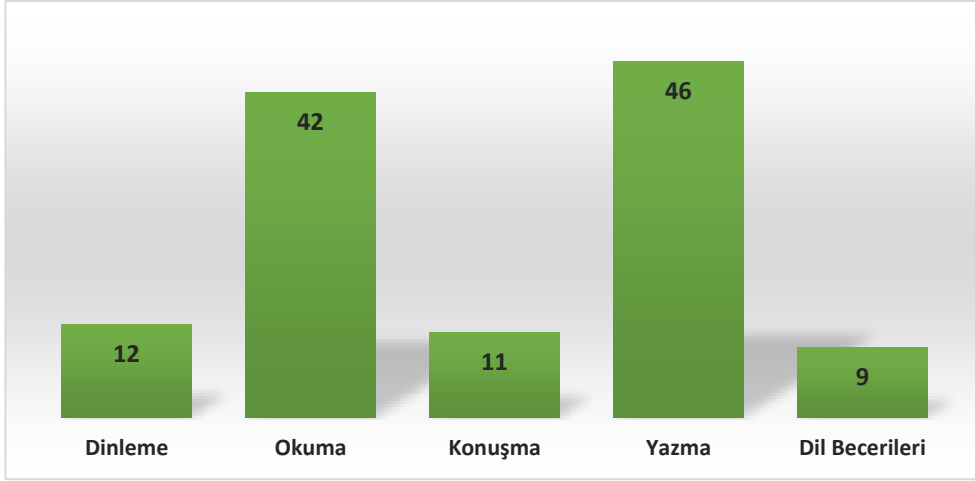
Bu bölümde Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinde çalışılan alanlara/ konulara ilişkin bulgular yer almaktadır. Alan/ konu belirlemede tez başlıklarından yola çıkılmış ve yığın toplama işlemi yapılmıştır.

Tablo 4'e göre Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tezlerinde en çok Temel Dil Becerileri (%38,6) ve ardından da Strateji/ Yöntem/ Teknik/ Model (%20,8) çalışıldığı anlaşılmaktadır. Şahin, Kana ve Varışoğlu (2013)'nun 2000- 2011 yılları arasında Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan 62 doktora ve 490 yüksek lisans tezini konu alanları, yöntem, veri toplama araçları, veri analizi ve örneklem özelliklerinin eğilimlerini tespit ettiği araştırma sonuçlarına göre Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezler belirli alanlarda/ konularda yoğunlaşmıştır.

Tablo 4. Türkçe Eğitimi Alanındaki Doktora Tezlerinde Çalışılan Alanların/ Konuların Dağılımı

Alanlar/ Konular	Toplam	Yüzde (%)
Temel Dil Becerileri	120	43,64
Strateji/ Yöntem/ Teknik/ Model	62	22,55
Edebiyat	42	15,27
Yabancılara Türkçe Öğretimi	39	14,18
Çocuk Edebiyatı	24	8,73
Dil Bilgisi	23	8,36
Ders Kitabı İnceleme	15	5,45
Dilbilim	12	4,36
Yazar Araştırması	12	4,36
Program Geliştirme	11	4,0
Söz Varlığı	11	4,0
Ölçme ve Değerlendirme	10	3,64
Öğretmen Yetiştirme/ Yeterliliği	8	2,91
Eğitim Ortamı	7	2,55
Değerler Eğitimi	7	2,55
Yurtdışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi	5	1,82
Drama	5	1,82
Türk Soylulara Türkçe Öğretimi	4	1,45
İlk Okuma Yazma	2	0,73
Dil ve Eğitim Politikası	2	0,73
İki Dillilik	2	0,73
İşitme Engelli Öğrenci	2	0,73
Noktalama İşaretleri	1	0,36
Sözlük	1	0,36

Şahin ve diğerleri (2013)'ne göre tezlerde dört temel dil becerisiyle ilgili konulara diğerlerine oranla daha az yer verilmiştir. Söz konusu çalışmayla karşılaştırıldığında, araştırmamızda dil becerilerinin daha fazla çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun sebebi becerilerin ayrı ayrı değil, "temel dil becerileri" başlığı altında bütüncül olarak ele alınmasıdır. Ayrı ayrı ele alınması durumunda Şekil 10'da da görüleceği gibi Şahin ve diğerlerinin (2013) ulaştığı sonuca benzer bir yorum yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Şekil 10. Temel Dil Becerilerinin Dağılımı

Şekil 10'a göre dil becerileri arasında en çok yazma (46 tez) ve okuma (42 tez) beceri üzerinde durulmuştur. Dinleme ve konuşma becerilerinin tek olarak ele alındıkları tez sayısı (12 dinleme, 11 konuşma tezi) fazla değildir. Şekil 10'da görülen "dil becerileri" başlığı, becerilerin bütüncül olarak ele alındığı tezleri ifade etmektedir. Örnek olarak Gedik (2012)'in "Ortaokul İkinci Sınıf Öğrencilerinin Temel Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Eğitsel Oyunların Başarı ve Kalıcılığa Etkileri" başlıklı tezi bu bağlamda değerlendirilmiştir. Sevim ve İşcan (2012), 2005- 2010 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yazılmış 335 yüksek lisans tezinde kullanılan anahtar kelimelerle ilgili yaptığı çalışmasında benzer şekilde temel dil beceriyle ilgili olan tezlerin okuma ve yazma alanlarında yoğunlaştığı, konuşma ve dinleme alanlarının ise ihmal edildiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Doğan ve Özçakmak'ın (2014), dinleme becerisi üzerine yapılan 10'u doktora 39'u yüksek lisans olmak üzere toplam 49 lisansüstü çalışma değerlendirdiği araştırma sonuçlarına göre okuma üzerine yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında dinleme becerisiyle ilgili çalışmaların yeterli olmadığı ve dinleme becerisinin ihmal edilmişliğinin devam ettiği ortaya çıkmıştır.

275 doktora tezinin 140'ında tek bir alan çalışılırken kalan 135 tezde birden fazla alan birbiriyle ilişkilendirilerek ele alınmıştır. Söz gelimi 2014 yılında tamamlanan "Türkçe Ders Kitaplarına Seçilecek Metinlerin Niteliği Üzerine Bir Araştırma" (Canlı, 2014) başlıklı tezde yalnızca ders kitapları konusu üzerinde durulmuştur. 2016'da tamamlanan "Yabancılar Türkçe Öğretiminde Gass'ın İkinci Dil Edinimi Modeli'nin Söz Varlığını Geliştirmeye Etkisi" (Ateş, 2016) başlıklı tezde ise yabancılar Türkçe öğretimi, model ve söz varlığı konuları birlikte çalışılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bilimsel araştırmaların yapılma gerekçesi, akademik gelişme ve ilerlemenin ötesinde, bilimsel alana katkı sunması ve toplumsal fayda sağlamasıdır. Bu çalışmaların nitelik ve nicelik özellikleri ele alındığında, gerekçeye aykırı olarak, akademik yeterliliğin alana katkı sağlamaya göre, daha ön planda

olduğu ortaya çıkmıştır. Türkçe eğitimi alanında 1995 yılından bu yana yapılan doktora tezlerinden elde edilen verilerden yola çıkarak şunlar söylenebilir:

Bilindiği gibi yapılan her bilimsel çalışma metinlerarasılık esaslarına göre kendinden öncekilerden beslenir ve kendinden sonra yapılacak olanlara ışık tutar. Eğitim alanında hazırlanan ve kamuya sunulan çalışmalar, uygulama aşamasında çalışan eğitimciler ve alanda çalışma yaparak uygulayıcılara kaynak sağlayan araştırmacılar açısından fayda sağlamaktadır.

Çalışmada veri olarak kullanılan doktora tezlerinin büyük bir bölümü ulaşılabilir durumda olsa da erişim izni olmayan veya sisteme yüklenmediği için erişilemeyenler, söz konusu faydaların gerçekleşmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Verilerin tarandığı Mart 2018 tarihi itibarıyla 51 doktora tezinin erişim izninin olmadığı, 15 doktora tezinin ise Ulusal Tez Merkezi veri tabanında bulunmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu sayılar toplam 275 doktora tezinin %24'ünü oluşturmaktadır. YÖK sisteminde erişimin olmadığı en eski tez 2014 tarihli dir. Veri tabanına eklenen 2017 tarihli toplam 29 çalışmanın 20'sine erişimin sağlanamadığından yola çıkarak tez yazarlarının genel tercihinin bu yönde olduğu söylenebilir. Bu durum, alanda yapılan veya ortaya konan yeniliklerin bilinmesi ve yaygınlaşmasının önüne geçmekte ve/veya yavaşlatmaktadır. Söz konusu olumsuzluğun önüne geçmek bakımından büyük bir zaman ve emek ürünü olan bilimsel çalışmaların ilgililere kısıtlanmaksızın ulaştırılması gerekmektedir. Bu aşamada yetkili birimler, araştırmacıların etik konulardaki kaygılarına çözüm sağlamalıdır.

Tez yazım kılavuzları, araştırmacıların çalışmalarını raporlaştırma sürecinde onları yönlendirmesi bakımından önemli ve işlevsel ürünlerdir. Söz konusu kılavuzların birbirinin tekrarı olan genel kurallardan arındırılarak daha ayrıntılı ve daha işlevsel duruma getirilmesiyle ülke genelinde bir yazım ve üslup ortaklığı oluşturulmalıdır. Böylelikle hem başlık ve içerik hem şekil hem de dil ve üslup yönlerinden kavram kargaşasının ve anlaşılmazlığın önüne geçilecektir.

Başlık ve içerik bakımından, oluşturulan tez başlığının çalışılan konuyu kapsamlı biçimde yansıtacak nitelikte, gereksiz ifadelerden uzak ve çalışmayı özetler şekilde olması ve bu sayede okuyucuyu yönlendirmesi gerekmektedir. İçerikle uyumsuz ve tutarsız başlık kullanımı, çalışma için gösterilen emeğin görünürlüğünü ve çalışmaya verilen ilk değeri azaltmaktadır.

Akademik hayatın önemli bir basamağı olan doktora tezlerinin çalışılan konu yönünden birbirinin tekrarı olmaması, alana yeni bilgi ve bulgular sunması, özgünlük bakımından alanında ilk olması araştırmayı ön plana çıkaracaktır. Bu ve benzeri araştırmalarla doktora öğrencilerine problem arayışında yardımcı olacağı düşünülmektedir. Böylelikle konu yönüyle birbirine benzeyen çalışmaların önüne geçilecek ve alanda var olan farklı problemlere çözüm bulunacaktır.

Araştırmada Türkçe eğitimi doktora tezlerinin, temel dil becerilerinden dinleme ve konuşmanın diğerlerine göre daha az çalışıldığı tespit edilmiştir. Dinleme ve konuşma becerilerinin eğitimi, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirilmesi konusunda daha fazla çalışma

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi

hazırlanmalıdır. Böylece birbirinin tamamlayıcısı olan dil becerilerinin eğitim ortamında da birlikte kullanılacak ve öğrenci dilini geliştirecektir.

Özet bölümünde araştırmacının amacı ön plana çıkmaktadır. Tez yazım kılavuzlarında verilen yönergeler doğrultusunda özet bölümünde, bilimsel bir çalışmada yer alması gereken “amaç, yöntem, sınırlılıklar/ çalışma grubu/ evren örneklem, veri toplama, verilerin analizi ve sonuç” gibi ana başlıklara yer verilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. İncelenen özetlerden yola çıkarak kimi araştırmacının çalışması ile ilgili kimilerinin de raporlaştırma aşamasındaki işlem basamakları hakkında bilgilendirme yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Raporlaştırmanın nasıl yapılacağı tez yazım kılavuzlarında belirlenmiştir. Özetlerin bu bilgilerden çok çalışmanın niçin ve nasıl yapıldığı ile verilerin nasıl elde edildiği, çözümlendiği ve araştırma sonucunda ne gibi sonuçlara ulaşıldığına dair bir ön bilgi vermesi sağlanmalıdır.

Bu çalışmada yalnızca YÖK veri tabanında kayıtlı olan Türkçe eğitimi ile ilgili alanlar bünyesinde hazırlanan doktora tezleri incelenmiştir. Oysa Türkçenin eğitimi ve öğretimi ile ilgili konular başka birçok anabilim ve bilim dallarında da çalışılmaktadır. Söz konusu diğer branşları da (sınıf öğretmenliği, dilbilim, program geliştirme vb.) kapsayan benzer çalışmalarla genel anlamda Türkçe eğitimi ve öğretimi alanındaki doktora tezleri mercek altına alınabilir. Böylece araştırmacıların çalışılan alanlara ilişkin ön bilgisi olması sağlanarak tekrarların önüne geçilmeli ve yeni çalışmalara kapı aralanmalıdır.

Kaynaklar

- APA Publication Manual. (2009). *Amerikan Psikoloji Derneği Yayım Kılavuzu*. (Ed. Halil Ekşi). İstanbul: Kaknüs.
- Arık, R. S. ve Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. İnternette 15 Eylül 2017’de [<http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/488.pdf>] adresinden alınmıştır.
- Ateş, A. (2016). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Gass'ın ikinci dil edinimi modeli'nin söz varlığını geliştirmeye etkisi*. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Ç., Ebru, A., Özcan E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Canlı, S. (2014). *Türkçe ders kitaplarına seçilecek metinlerin niteliği üzerine bir araştırma*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Ceran, D. (2007). *Hisar şiirinde çocuk*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Coşkun, E., Özçakmak, H. ve Balcı, A. (2012). Türkçe eğitiminde eğilimler: 1981- 2010 yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. E. Yılmaz, M. Gedizli, E. Özcan ve Y. Koçmar (Ed.), *Türkçenin Eğitimi Öğretimi Üzerine Çalışmalar* (s. 204- 212). Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin, B. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe alanında öğretmen eğitimi ve dil hakkında bilgi*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90- 99.

- Gazi Üniversitesi. (2016). Gazi üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü tez yazım kılavuzu. İnternette 20 Eylül 2017 tarihinde Gazi Üniversitesi Veri Tabanından alınmıştır. [<http://egtbil.gazi.edu.tr/posts/view/title/tez-ve-tez-onerisi-yazim-klavuzu-155895?siteUri=egtbil>]
- Gazi Üniversitesi (2017). Gazi üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü tez yazım kılavuzu. İnternette 20 Eylül 2017 tarihinde Gazi Üniversitesi Veri Tabanından alınmıştır. [<http://sbe.gazi.edu.tr/posts/view/title/tez-yazim-klavuzu-2633?siteUri=sbe>]
- Gedik, M. (2012). *Ortaokul ikinci sınıf öğrencilerinin temel dil becerilerinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların başarı ve kalıcılığa etkileri*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Gündoğdu, C. (2014). Atatürk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü tez yazım kılavuzu. Erzurum. İnternette 20 Eylül 2017 tarihinde Atatürk Üniversitesi Veri Tabanından alınmıştır. [<https://atauni.edu.tr/tez-yazim-klavuzu-1>]
- Kan, M. K. (2014). *Sözbilimsel yapı temelli bir metindilbilim çözümlemesi: Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin sözbilimsel yapı özellikleri*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 75- 87.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Komasyon, (2013). Ankara üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü tez yazım yönergesi. Ankara. İnternette 20 Eylül 2017 tarihinde Ankara Üniversitesi Veri Tabanından alınmıştır. [<http://egitim.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/347/2017/01/TEZ-YAZIM-Y%C3%96NERGES%C4%B0%C4%B0.pdf>]
- Sevim, O. ve İşcan, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 7/ 1, 1863-1873.
- Sevim, O., ve Özdemir Erem, N. H. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1 (3), 174-186.
- Şahin, E. Y., Kana, F. ve Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal Of Human Sciences*, 10(2), 356- 378.
- Şengül, K. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil öğrenme stratejilerine dayalı etkinliklerin anlama becerileri ile dil bilgisine yönelik başarıya, kalıcılığa ve Türkçeye yönelik tutuma etkisi*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Ünsal Batum, A. (2015). *Çocuk edebiyatı yapıtlarının öğrencilerin okumaya güdülenmesine etkisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Varışoğlu, B., Şahin, A. ve Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13 (3), 1767- 1781.

Extended Abstract

Introduction

Doctoral dissertations are one of the most important stages of academic life. So much so that the whole academic life, regardless of stage, progresses on the basis of doctoral studies and thesis. Specialization in a branch and therefore branching is directly related to the doctoral dissertation.

Analyzing scientific research on an area reveals the general appearance of the area under examination by giving information about the depth and extent of that area. The issues such as which areas and universities are employed in the studies, which methods are preferred, and the extent to which they meet scientific standards are important in terms of revealing the general character of the research.

To make numerical determination of doctoral dissertations in the field of Turkish education aimed at this study; to evaluate the theses in terms of subject, abstract, title and tags and to show the importance of contribution of the thesis to the academic field in this determination light. For research purposes, the answers to the following questions were searched:

1. What is the information about tags of doctoral dissertations?

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi

2. What is the summary content of doctoral dissertations?
3. How are the titles of doctoral dissertations?
4. How is the distribution of the areas we have read in the doctoral dissertation?

It is thought that the doctoral thesis should prepare the general situation instead of academic competence, orient the future studies and prepare ways to make more effective and lasting studies than these products. In addition, doctoral theses in the field of Turkish Education will be examined in various ways and academicians who will conduct research in the field of Turkish education will contribute to determine the research policies to the students and universities.

Method

This study was designed in the screening model and demonstrates a descriptive feature. Screening models are defined as approaches that aim to describe the situation as a past or a running situation (Karasar, 2012).

Content analysis has been carried out in the collection of data for the stages of the categorization, coding, quantification, analysis and reporting of the publications which constitute the scope of the research according to certain topics (Büyüköztürk, Kılıç, Ebru, Özcan, Karadeniz, Demirel; 2011).

The study group of this research constitutes 275 doctoral theses written in about the "Turkish Education" sciences ("Turkish", "Turkish Teacher Training", "Turkish Education and Teaching", "Turkish Teacher Training Science" and "Social Sciences and Turkish Education" Departments) from 1995 to 2018 and included in the open access systems of universities with the database of YÖK National Thesis Center (<http://tez2.yok.gov.tr>, Access date: 20.03.2018). Since it is not compulsory to add theses made in 2006 before the YÖK system, additional research on these was made on the open access pages of the universities. The data are listed on the computer (Excel 2016) and their doctoral dissertations are classified according to the following headings:

1. Thesis Title	9. Purpose
2. Years	10. Design/ Model
3. Permission to Access Thesis	11. Data Collection
4. Keyword	12. Data Analysis
5. University	13. Study Group/ Universe- Sample
6. Institute	14. Conclusions
7. Title of Thesis Advisor	15. Field/ Subject
8. Research Type	16. Summary

The data were used as frequency and percentage in descriptive analysis methods, visualized with tables and figures.

Result and Discussion

When the results obtained from the research are analyzed within itself, two different problems are encountered. The first of these is that the objective criteria are not formed sufficiently in the classification of doctoral dissertations made in the field of Turkish education. The second problem is the naming of classes/ topics related to these studies. The most important result of this research is to reveal the current situation.

The most doctoral dissertation was prepared with 39 dissertations in 2015 (14.1%) and at least 2001 (0.3%), 2003 (0.3%) and 1995 (0.3%). It has been determined that theses of Turkish education are prepared in 13 universities. According to this, doctoral dissertations were prepared by Gazi University (78 thesis, 28%). At least 2 theses were made at Erciyes University (0.7%). Doctoral dissertations in Turkish education were conducted in two different institutes: social sciences (27%) and education sciences (73%).

When the data on the abstract content were analyzed, the theses not summarized in the National Thesis Center were excluded from the examination and 268 thesis summaries were evaluated. The titles examined in the abstract are: purpose, research model/ design, data collection, data analysis, study group/ universe and sample, outcome. The most research purpose (90%) for abstract content was included. At least data analysis information (57%) is shared. All titles examined in the abstract are included in 119 theses.

It was determined that 51 doctoral theses did not have access permission in March 2018 and 15 doctoral theses were not found in the database of the National Thesis Center. These numbers constitute 24% of 275 doctoral theses in total. Access restriction prevents and/ or slows down the knowledge and spread of innovations made or introduced in the field.

Thesis writing guides should be made more detailed and more functional by eliminating the common rules which are repetition of each other. Thus, a writing and style partnership can be established throughout the country. It should be ensured that the title of the thesis is in a form that reflects the work being done in a comprehensive manner, is far from unnecessary expressions and summarizes the work.

In the abstract, the main headings such as "purpose, method, limitations/ study group/ universe sampling, data collection, analysis of data and results" should be included in a scientific study. The YÖK National Thesis Center can be provided to restrict and direct the summary content and key words to be added to the database.

This study is restricted to doctoral dissertations prepared within the scope of the fields related to Turkish language education which are registered only in YÖK database. Studies in Turkish language education in different areas should also be studied. In this regard, the general bibliography of Turkish language education can be created. Thus, researchers can also be informed about each academic work.